

پایه دوازدهم

آزمون‌های شبیه‌ساز امتحانات نهایی ماز

تسلط بر نیم‌سال اول

دفترچه سؤال

دورهٔ زودبست دی‌ماه

بسته جامع آمادگی نیم‌سال اول

بودجه آزمون: درس‌های ۱ تا پایان درس ۹

ردیف	درس	تعداد صفحه	زمان پاسخگویی
۱	فارسی ۳	۴	۱۰۰ دقیقه

برای شباهت حداکثری به امتحانات نهایی، صفحه‌آرایی، فونت و حتی اندازهٔ متن در تمامی آزمون‌های تشریحی ماز، کاملاً یکسان با استاندارد امتحانات نهایی در نظر گرفته می‌شود.

سؤالات آزمون شبهه‌ساز نهایی درس: فارسی ۳	پایه: دوازدهم	رشته: همه رشته‌ها	تاریخ آزمون: دی‌ماه ۱۴۰۴
تعداد صفحه: ۴	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
آزمون شبهه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز	
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		
قلمرو زبانی (۷ نمره)			
۱	در کدام گزینه معنی یک واژه نادرست است؟ صحیح آن را بنویسید. الف) سموم: باد بسیار گرم - بنان: سرانگشت - دینار: سکه طلا - ضما: زخم ب) نمط: بساط شطرنج - قسیم: صاحب جمال - مستور: پوشیده - معجر: سرپوش	۰.۵	
۲	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) بنشین به یکی اورد ب) چه نیکو گفت با جمشید دستور	۰.۵	
۳	از چهار گزینه زیر، در دو گزینه غلط املائی وجود دارد. آن دو را مشخص کنید و صحیح آن‌ها را بنویسید. الف) ممد حیات - خوان نعمت - وظیفه روزی ب) عساره تاک - صفوت آدمیان - امکانات محدود ج) استقرار سلاح - طریق انبساط - بحر مکاشفت د) تاوان و غرامت - داروغه و محتسب - اهداث خاکریز	۱	
۴	در هر یک از ابیات زیر یک نادرستی املائی دیده می‌شود. صحیح آن‌ها را بنویسید. الف) بگرای چو ازدهای گرز ب) گفت: «باید هد زند هشیار مردم مست را» ج) بخروش چو شرزه شیر ارقند د) گفت: «هشیاری بیار اینجا کسی هشیار نیست»	۱	
۵	با توجه به بیت زیر، درستی یا نادرستی موارد گفته شده را مشخص کنید. «نشاط غربت از دل کی برد حب وطن بیرون الف) واژه «غربت» هم‌آوا دارد. (درست / نادرست) ب) جمله «به تخت مصرم» پایه (هسته) یک جمله مرکب است. (درست / نادرست) ج) فعل «برد» مضارع اخباری و «م» در «مصرم» فعل اسنادی است. (درست / نادرست)	۰.۷۵	
۶	در بیت: «تو قلب فسرده زمینی الف) یک ترکیب اضافی بیابید. ب) کدام بخش جمله حذف شده است؟ از درد ورم نموده یک چنبد»	۰.۵	
۷	نقش واژه «مشت» در کدام گزینه نادرست آمده است؟ الف) تو مشت درشت روزگاری (مسند) ب) بناخت ز خشم بر فلک مشت (نهاد) ج) نی نی تو نه مشت روزگاری (مسند) د) ای مشت زمین بر آسمان شو (منادا)	۰.۲۵	
۸	با توجه به بیت: «روزها گر رفت، گو رو باک نیست الف) بیت چند جمله دارد؟ ب) نوع فعل جمله سوم چیست؟ تو بمان ای آنکه جز تو پاک نیست»	۰.۵	
۹	با توجه به عبارت: «آن اوایل سال‌های کودکی، هنوز پیوند ما با زادگاه روستاییمان برقرار بود و برخلاف حال، پامان به ده باز بود و هر سال تابستان‌ها را به اصل خود، مزینان، برمی‌گشتیم.» الف) کاربرد «را» چیست؟ ب) یک واژه دارای نقش تبعی مشخص کنید و نوع دقیق آن را بنویسید. ج) یک وابسته وابسته مشخص کنید و نوع دقیق آن را بنویسید.	۱.۲۵	
	صفحه ۱ از ۴		

سؤالات آزمون شبهه‌ساز نهایی درس: فارسی ۳	پایه: دوازدهم	رشته: همه رشته‌ها	تاریخ آزمون: دی‌ماه ۱۴۰۴										
تعداد صفحه: ۴	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:										
آزمون شبهه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز											
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)												
نمره													
۱۰	<p>با توجه به عبارات زیر:</p> <p>(۱) زنانی که در جنگ‌های ناپلئونی شوهر و اقوام خود را از دست داده بودند، هرکدام یک طبق پر از خاک کرده‌اند و در اینجا ریخته‌اند.</p> <p>(۲) در کنار بروکسل کوه و تپه‌های بسیاری وجود دارد که «واترلو» خوانده می‌شود. این همان جایی است که جنگ عظیم ناپلئون روی داد و سرنوشت او را تعیین کرد.</p> <p>الف) در عبارت «۱» جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» بیابید.</p> <p>ب) در عبارت «۲» یک ضمیر شخصی بیابید و مرجع آن را مشخص کنید.</p>												
قلمرو ادبی (۵ نمره)													
۱۱	<p>نام آرایه هریک از موارد مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) تا درد و <u>ورم</u> فرو نشیند</p> <p>ب) گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی برم»</p> <p>ج) مزینان بر <u>همان مهر و نشان است که بود</u>.</p> <p>د) سر در <u>حلقوم چاه</u> می‌برد و می‌گریست.</p> <p>کافور بر آن ضماد کردند</p> <p>گفت: «رو صبح آی، قاضی نیمه‌شب <u>پیدار</u> نیست»</p>												
۱۲	<p>به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) شاعر در بیت «تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل‌بند» چه دلیل شاعرانه‌ای برای پنهان شدن کوه دماوند در میان ابر آورده است؟</p> <p>ب) آرایه مشترک ترکیب‌های مشخص شده در عبارت «فرآش باد صبا را گفته تا <u>فرش زمرّدین</u> بگسترده» و بیت «پنهان مکن <u>آتش درون</u> را / زین سوخته‌جان شنو یکی پند» چیست؟</p>												
۱۳	<p>برای هریک از ابیات ستون «الف» آرایه مناسبی از ستون «ب» انتخاب کنید. (یک آرایه اضافه است).</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">«الف»</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">«ب»</td> </tr> <tr> <td>الف) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است</td> <td>(۱) اسلوب معادله</td> </tr> <tr> <td>ب) دل گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی / مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند</td> <td>(۲) ایهام</td> </tr> <tr> <td>ج) کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟</td> <td>(۳) حسن تعلیل</td> </tr> <tr> <td></td> <td>(۴) جناس تام</td> </tr> </table>			«الف»	«ب»	الف) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است	(۱) اسلوب معادله	ب) دل گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی / مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند	(۲) ایهام	ج) کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟	(۳) حسن تعلیل		(۴) جناس تام
«الف»	«ب»												
الف) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است	(۱) اسلوب معادله												
ب) دل گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی / مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند	(۲) ایهام												
ج) کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟	(۳) حسن تعلیل												
	(۴) جناس تام												
۱۴	<p>واژه مشخص شده در عبارت زیر نماد چیست؟</p> <p>«ای عزیز، <u>پروانه</u> قوت از عشق آتش خورد، بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد تا آنگاه که آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند.</p>												
۱۵	<p>در کدام بیت شاعر از «<u>اسلوب معادله</u>» بهره گرفته است؟ دلیل خود را بنویسید.</p> <p>الف) مستمع صاحب‌سخن را بر سر کار آورد</p> <p>ب) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر</p> <p>غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد</p> <p>بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست</p>												
۱۶	<p>خالق دو اثر در برابر آن به‌درستی ذکر <u>نشده</u> است. نام صحیح مؤلف را بنویسید.</p> <p>بینوایان: ویکتور هوگو - از پاریز تا پاریس: محمدابراهیم باستانی پاریزی - تذکرة الاولیا: عطار - کویر: علی شریعتی</p> <p>بخارای من ایل من: محمد بهمن بیگی - فیه مافیہ: سنایی - فی حقیقه العشق: عین‌القضات همدانی</p>												
صفحه ۲ از ۴													

سؤالات آزمون شبهه‌ساز نهایی درس: فارسی ۳	پایه: دوازدهم	رشته: همه رشته‌ها	تاریخ آزمون: دی‌ماه ۱۴۰۴												
تعداد صفحه: ۴	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:												
آزمون شبهه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز													
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)														
۱۷	<p>به هریک از موارد زیر پاسخ دهید.</p> <p>الف) شعر «دماوندیه» سروده کیست؟</p> <p>ب) پدیدآورنده کتاب «قصه شیرین فرهاد» (عیسی سلمانی لطف‌آبادی / احمد عربلو) است.</p>														
۱۸	<p>مصراع دوم بیت زیر را به شکل صحیح کامل نمایید.</p> <p>وجه خدا اگر شودت منظر نظر .....</p>														
۱۹	<p>کدام مصراع بیت زیر را کامل می‌کند:</p> <p>ای مهربان تر از برگ در بوسه‌های باران</p> <p>الف) بیداری ستاره در چشم جویباران</p> <p>ب) لبخند گاه‌گاهت صبح ستاره‌باران</p>														
۲۰	<p>در بیت زیر بعضی از کلمات جا‌به‌جا شده‌اند. صورت صحیح بیت را بنویسید.</p> <p>باز آ که در جنونم خاموشی هوایت</p> <p>فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران</p>														
قلمرو فکری															
الف) درک مطلب (۴ نمره)															
۲۱	<p>مفهوم هریک از ابیات زیر را بنویسید.</p> <p>الف) گفت «نزدیک است والی را سرای آنجا شویم» گفت «والی از کجا در خانه خمّار نیست؟»</p> <p>ب) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز، تو پرده‌پوشی چرا؟</p>														
۲۲	<p>با توجه به عبارات زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>(۱) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی عشق می‌یاب.</p> <p>(۲) از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم ناچار شده به مار غاشیة حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.</p> <p>(۳) نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.</p> <p>الف) ارتباط معنایی عبارت «۱» با بیت «بی عشق زیستن را جز نیستی چه نام است / یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است» چیست؟</p> <p>ب) عبارت «۲» یادآور کدام مثل است؟</p> <p>ج) در عبارت «۳» چرا نویسنده با خواندن نامه برادر خود، داستان تاریخی امیر سامانی را به یاد می‌آورد؟</p>														
۲۳	<p>مفهوم مشترک ابیات زیر چیست؟</p> <p>الف) هر کسی از ظنّ خود شد یار من</p> <p>ب) در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز</p> <p>از درون من نجست اسرار من</p> <p>هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد</p>														
۲۴	<p>مفهوم مناسب هر بیت را از ستون «ب» انتخاب کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافه است.)</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">«الف»</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">«ب»</td> </tr> <tr> <td>الف) مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس / توبه‌فرمایان چرا خود توبه کمتر می‌کنند</td> <td>۱- شوق بی‌پایان عاشق</td> </tr> <tr> <td>ب) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند</td> <td>۲- لزوم انتخاب راهنما</td> </tr> <tr> <td>ج) هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد / هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد</td> <td>۳- تلاش برای کسب روزی</td> </tr> <tr> <td>د) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده‌پیش نام نهادند</td> <td>۴- پرهیز از ریاکاری</td> </tr> <tr> <td></td> <td>۵- توصیه به ظلم‌ستیزی</td> </tr> </table>			«الف»	«ب»	الف) مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس / توبه‌فرمایان چرا خود توبه کمتر می‌کنند	۱- شوق بی‌پایان عاشق	ب) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند	۲- لزوم انتخاب راهنما	ج) هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد / هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد	۳- تلاش برای کسب روزی	د) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده‌پیش نام نهادند	۴- پرهیز از ریاکاری		۵- توصیه به ظلم‌ستیزی
«الف»	«ب»														
الف) مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس / توبه‌فرمایان چرا خود توبه کمتر می‌کنند	۱- شوق بی‌پایان عاشق														
ب) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته میسند	۲- لزوم انتخاب راهنما														
ج) هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد / هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد	۳- تلاش برای کسب روزی														
د) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده‌پیش نام نهادند	۴- پرهیز از ریاکاری														
	۵- توصیه به ظلم‌ستیزی														
صفحة ۳ از ۴															

سؤالات آزمون شبهه‌ساز نهایی درس: فارسی ۳		پایه: دوازدهم	رشته: همه رشته‌ها	تاریخ آزمون: دی‌ماه ۱۴۰۴
تعداد صفحه: ۴		مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
آزمون شبهه‌ساز امتحان نهایی		گروه آموزشی ماز		
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)			
نمره				
۲۵	مفهوم هر یک از عبارات مشخص شده را بنویسید. الف) چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید، هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، حق آن را برآرد. ب) توقف ما در امان و آتن بیش از نیم ساعت طول نکشید و به قول بیرجندی‌ها در این دو شهر تنها یک سرپری زدیم .	۰.۵		
۲۶	مفاهیم «کمال‌بخشی عشق، جاودانگی عشق، بیگانه‌ستیزی» از کدام یک از ابیات زیر استنباط می‌شود؟ الف) وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند ب) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ج) گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد تا در زمانه باقی است آواز بساد و باران ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است بالله کز آفتاب فلک خوب‌تر شوی	۰.۷۵		
۲۷	منظور شاعر از قسمت مشخص شده چیست؟ ای مادر سر سپید بشنو این پند سیاه‌بخت فرزند	۰.۲۵		
(ب) معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید. (۴ نمره)				
۲۸	در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد.	۰.۵		
۲۹	گل‌های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سر زد.	۰.۵		
۳۰	به خاطر داشتم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه اصحاب را.	۰.۵		
۳۱	یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.	۰.۵		
۳۲	در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	۰.۵		
۳۳	زین بی‌خردان سفله بستان داد دل مردم خردم‌سند	۰.۷۵		
۳۴	محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست	۰.۷۵		
۲۰	خدا یار و یاورتان			
	صفحه ۴ از ۴			

پایه دوازدهم

آزمون‌های شبیه‌ساز امتحانات نهایی ماز

تسلط بر نیم سال اول

پاسخبرگ فارسی (۳)

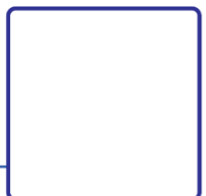
دوره زودبست دی ماه

بسته جامع آمادگی نیم سال اول

برای شباهت حداکثری به امتحانات نهایی، صفحه آرایی، فونت و حتی اندازه متن در تمامی آزمون‌های تشریحی ماز، کاملاً یکسان با استاندارد امتحانات نهایی در نظر گرفته می‌شود.

ساعت شروع:	رشته: همه رشته‌ها	تعداد صفحه: ۳	آزمون شبهه ساز نهایی درس: فارسی ۳
تاریخ آزمون: دی ماه ۱۴۰۴	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	پایه دوازدهم	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز		آزمون شبهه ساز امتحان نهایی	

ردیف	پاسخ برگ	نمره
قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	.....،	۰.۵
۲	الف) ..... (ب)	۰.۵
۳	.....،	۱
۴	الف) ..... (ب)	۱
۵	الف) ..... (ب) ..... (ج)	۰.۷۵
۶	الف) ..... (ب)	۰.۵
۷	.....	۰.۲۵
۸	الف) ..... (ب)	۰.۵
۹	الف) ..... (ب) .....، ..... ج) .....،	۱.۲۵
۱۰	الف) ..... (ب) .....،	۰.۷۵
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۱	الف) ..... (ب) ..... (ج) ..... (د)	۱
۱۲	الف) ..... (ب)	۰.۵
۱۳	الف) ..... (ب) ..... (ج)	۰.۷۵
۱۴	.....	۰.۲۵
۱۵	.....،	۰.۵

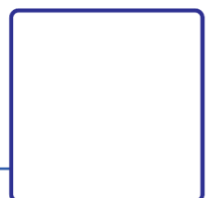
ساعت شروع:	رشته: همه رشته‌ها	تعداد صفحه: ۳	آزمون شبهه ساز نهایی درس: فارسی ۳
تاریخ آزمون: دی ماه ۱۴۰۴	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	پایه دوازدهم	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز		آزمون شبهه ساز امتحان نهایی	

ردیف	پاسخ برگ	نمره
۱۶	.....	۰.۵
۱۷	الف) ..... ب)	۰.۵
۱۸	.....	۰.۵
۱۹	.....	۰.۲۵
۲۰	.....	۰.۲۵
قلمرو فکری (۸ نمره) الف) درک مطلب ۴ نمره		
۲۱	الف) ..... ب)	۰.۵
۲۲	الف) ..... ب) ..... ج)	۰.۷۵
۲۳	.....	۰.۲۵
۲۴	الف) ..... ب) ..... ج) ..... د)	۱
۲۵	الف) ..... ب)	۰.۵
۲۶	الف) ..... ب) ..... ج)	۰.۷۵
۲۷	.....	۰.۲۵

ساعت شروع:	رشته: همه رشته‌ها	تعداد صفحه: ۳	آزمون شبهه ساز نهایی درس: فارسی ۳
تاریخ آزمون: دی ماه ۱۴۰۴	مدت آزمون: ۱۰۰ دقیقه	پایه دوازدهم	نام و نام خانوادگی:
گروه آموزشی ماز		آزمون شبهه ساز امتحان نهایی	

ردیف	پاسخ برگ	نمره
(ب) معنی ابیات و عبارات‌های زیر را به نثر روان بنویسید. (۴ نمره)		
۲۸	.....	۰.۵
۲۹	.....	۰.۵
۳۰	.....	۰.۵
۳۱	.....	۰.۵
۳۲	.....	۰.۵
۳۳	.....	۰.۷۵
۳۴	.....	۰.۷۵
	موفق باشید.	۲۰

پایه دوازدهم

آزمون های شبیه ساز امتحانات نهایی ماز

تسلط بر نیم سال اول

دفترچه پاسخ

دوره زودبست دی ماه

بسته جامع آمادگی نیم سال اول

بودجه آزمون: درس ۱ تا پایان درس ۹

ویراستاران

فاطمه عباسی - فاطمه حمیدی

طراحان

حسن وسکری - اسماعیل رضوی
محمد حسین زنوزی - منصور صالح نیا

درس

فارسی ۳

حق چاپ و تکثیر سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می شود.

مصصح شو:

پاسخ دقیق سؤال این جا میاد و اسمش روشه: «مصصح شو»، می خواد شما رو به یه مصصح حرفه‌ای و دقیق تبدیل کنه که بدونین موقع ارزیابی جواب‌هاتون باید حواستون به چی باشه تا توی آزمون‌های بعدی دقیق‌تر عمل کنین. اگه جواب یه سؤال رو بشه به شکل‌های مختلف بیان کرد، اون هم، این جا بهتون گفتیم.

بررسی دقیق‌تر:

اگه پاسخ کوتاه به سؤال کافی نباشه تا ببینین چطوری باید به جواب برسین، توی این بخش با بررسی دقیق‌تر جواب، سؤال رو براتون توضیح دادیم.

نقشه نهایی:

امتحان نهایی قوانین و قواعد خاص خودش رو داره؛ شما باید بدونین تیپ‌های رایج سؤال‌های امتحان نهایی چیه و باید چطوری بهش جواب بدین. این کادر، مشاوره حرفه‌ای ماست به شما تا فوت و فن‌های امتحان نهایی رو یاد بگیرین.

۲۰ شو:

توی «۲۰ شو»، مبحث هر سؤال رو براتون مرور یا جمع‌بندی کردیم؛ «۲۰ شو» و درسنامه‌هاش دقیقاً فاصله بین نمره خوب و نمره ۲۰ رو براتون پر می‌کنه.

نکته طلایی:

با وجود «۲۰ شو»، که کلی درسنامه مفصل داره، باز هم اگه نکته مهم و مفیدی بود، توی این کادر براتون آوردیم.

تیم اجرایی و تولید آزمون

مرضیه بنیانی

یگانه پوراابراهیم

زهرة جعفری

فائزه زارع

محدثه شیخ‌علی

محدثه عربگری

ساره محمدعلی‌نسب

زینب مرتضوی

سرپرست آزمون: ارمغان قریب

یک تیم با بیش از ۵۰۰ نفر در حال کار هستن تا آزمون‌های ما با حداکثر کیفیت حاضر بشن و به شما کمک کنن و مسیر موفقیت رو براتون ساده‌تر کنن. همیشه از نظرات و کامنت‌های خوب‌تون انرژی می‌گیریم. مرسی که همراهمون هستین.

دکتر رسول خنجری

راهنمای تصحیح آزمون شبیه‌ساز نهایی درس: فارسی ۳		رشته: همه رشته‌ها										
دوره دوم متوسطه - دوازدهم		تاریخ آزمون: دی‌ماه ۱۴۰۴										
آزمون شبیه‌ساز امتحان نهایی		ساعت شروع:										
گروه آموزشی ماز		مدت زمان: ۱۰۰ دقیقه										
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره										
۱	<p>مصحح شو</p> <p>«الف» (۰/۲۵) ضما: مرهم (۰/۲۵) (درس ۹)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه</p> <p>نقشه نهایی</p> <p>یک تیب از سؤالات معنی لغت به این شکل است که در دو گزینه، تعدادی لغت همراه با معنی آن‌ها آورده می‌شود که معنی یک یا دو مورد از آن واژه‌ها نادرست است. طراح در این گونه سؤالات، برای فریب دانش‌آموزان شیوه‌های مختلفی را به کار می‌برد که به دو مورد آن اشاره می‌شود:</p> <p>۱. گاهی از شیوه تضاد معنی استفاده می‌کند. مثلاً در همین سؤال، «ضما» به معنی «مرهم» است؛ اما طراح از متضاد آن یعنی «زخم» استفاده کرده است یا «افراط» به معنی «زیاده‌روی» و «تفریط» به معنی «کوتاهی» است. معمولاً در چنین مواردی، معنی متضاد دانش‌آموز را به دردمس می‌اندازد.</p> <p>۲. گاهی هم معنای یک واژه را از نظر دستوری تغییر می‌دهند. مثلاً در همین سؤال، «مستور» به معنی «پوشیده» است. طراح می‌توانست آن را به صورت مصدر «پوشیدن» یا صفت فاعلی «پوشاننده» به کار ببرد. در سؤالات نهایی حتی بخش‌های به ظاهر ساده مثل لغات هم می‌تواند برای دانش‌آموز دردمس‌ساز شود؛ پس با دقت به این نکات توجه کنید.</p>	۰/۵										
۲	<p>مصحح شو</p> <p>الف: تخت پادشاهی (۰/۲۵) (درس ۵) ب: وزیر (۰/۲۵) (درس ۶)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه</p> <p>نقشه نهایی</p> <p>الف: با اینکه واژه «اورند» در واژه‌نامه پایان کتاب نیست؛ چندان تا کنون در آزمون‌های نهایی از آن در بخش لغت سؤال طرح شده است. مثلاً در آزمون خرداد ۱۴۰۳ از این واژه به این صورت سؤال آمده است:</p> <p>کدام واژه جزء معانی کلمه مشخص شده نیست: اورند، آونگ، سریر، اورنگ، تخت پادشاهی</p> <p>در قلمرو زبانی درس پنجم (دماوندیه) از دانش‌آموز خواسته شده است که معادل معنایی واژه مشخص شده در مصراع «سریر ملک عطا داد کردگار تو را» را در متن درس بیابد که با توجه به معنی «اورند» درمی‌یابیم که «سریر» و «اورند» هم‌معنی‌اند. بنابراین در قلمرو زبانی هر درس اگر واژه‌ای آمده است که معنای آن یا معادل معنایی در متن درس از شما خواسته شده، احتمال طرح سؤال از آن واژه در بخش لغت وجود دارد.</p> <p>ب: در زبان فارسی واژه‌هایی وجود دارند که بیش از یک معنا دارند. اغلب این واژه‌ها در گذشته به کار می‌رفتند و امروزه کاربردی ندارند. اگر بخواهیم به معنی چنین واژه‌ای در یک جمله پی ببریم، باید به روابط معنایی آن با دیگر واژه‌ها دقت کنیم. یکی از این واژه‌ها «دستور» است که در درس ششم به آن اشاره شده است. معمولاً در آزمون‌های نهایی از این واژه سؤال طرح می‌شود. در آزمون نهایی خرداد ۱۴۰۱ سؤالی از این بخش آمده بود:</p> <p>معنی واژه «دستور» در بیت زیر با معنی آن در کدام گزینه یکسان است؟ (خرداد ۱۴۰۱)</p> <table border="0"> <tr> <td>«چه نیکو گفت با جمشید دستور</td> <td>که با نادان نه شیون باد و نه سور»</td> </tr> <tr> <td>۱) گر ایدونک دستور باشد کنون</td> <td>بگوید سخن پیش تو رهنمون</td> </tr> <tr> <td>۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست</td> <td>لیک کس را دید جان دستور نیست</td> </tr> <tr> <td>۳) به دستور فرمود تا ساروان</td> <td>هیون آرد از دشت صد کاروان</td> </tr> <tr> <td>۴) بر مصطفی بهر رخصت دوید</td> <td>ازو خواست دستوری اما ندید</td> </tr> </table> <p>پاسخ: گزینه ۳</p> <p>• این واژه در گذشته به معنای «وزیر» یا «مشاور» به کار می‌رفت. این واژه بارها در «شاهنامه» فردوسی آمده است؛ اما امروزه این واژه کاربرد گذشته خود را از دست داده و به معنای «فرمان» به کار می‌رود.</p>	«چه نیکو گفت با جمشید دستور	که با نادان نه شیون باد و نه سور»	۱) گر ایدونک دستور باشد کنون	بگوید سخن پیش تو رهنمون	۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست	لیک کس را دید جان دستور نیست	۳) به دستور فرمود تا ساروان	هیون آرد از دشت صد کاروان	۴) بر مصطفی بهر رخصت دوید	ازو خواست دستوری اما ندید	۰/۵
«چه نیکو گفت با جمشید دستور	که با نادان نه شیون باد و نه سور»											
۱) گر ایدونک دستور باشد کنون	بگوید سخن پیش تو رهنمون											
۲) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست	لیک کس را دید جان دستور نیست											
۳) به دستور فرمود تا ساروان	هیون آرد از دشت صد کاروان											
۴) بر مصطفی بهر رخصت دوید	ازو خواست دستوری اما ندید											

<p>۱</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو </p> <p>گزینه «ب» (۰/۲۵) عصاره (۰/۲۵) (درس ۱) گزینه «د» (۰/۲۵) احداث (۰/۲۵) (درس ۳)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی </p> <p>در این تپ از سؤالات، اغلب از کلماتی استفاده می‌شود که اهمیت املائی دارند. پس در هر درس، سعی کنید فهرستی از این نوع کلمات تهیه کنید و شکل صحیح نوشتن و معانی آن‌ها را به خاطر بسپارید.</p> <p>واژه‌های قسمت واژه‌نامه کتاب درسی فقط در بخش لغت اهمیت ندارند؛ بلکه در پاسخ‌دهی به دیگر بخش‌های آزمون نیز بسیار کاربردی هستند.</p> <p>یکی از این بخش‌ها «املا» است که دو نمره دارد. بیشتر کلماتی که اهمیت املائی دارند همان واژگانی هستند که از نظر معنایی نیز مهم‌اند؛ بنابراین یک بار دیگر شما را به یادگیری و تکرار و تمرین لغت‌های واژه‌نامه توصیه می‌کنیم.</p> <p>ذکر این نکته نیز ضروری است که در یادگیری لغت‌های واژه‌نامه فقط به معنی اول لغت بسنده نکنید و بقیه معانی و نیز دیگر توضیحاتی را که در ادامه معنی آمده، یاد بگیرید؛ زیرا برای مثال همین سؤال از توضیحات یکی از لغات واژه‌نامه طراحی شده است.</p> <p>در مبحث املا به چند مسئله باید توجه کرد:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">گروه‌های شش‌گانه گزینش املائی (اهمیت املائی)</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">(ع/ء)، (ت/ط)، (ث/س/ص)، (ح/ه)، (ذ/ز/ض/ظ)، (غ/ق)</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">کلمات هم‌آوا</td> <td style="text-align: center;">قربت: نزدیکی - غربت: دوری، تنهایی</td> </tr> </table>	گروه‌های شش‌گانه گزینش املائی (اهمیت املائی)	(ع/ء)، (ت/ط)، (ث/س/ص)، (ح/ه)، (ذ/ز/ض/ظ)، (غ/ق)	کلمات هم‌آوا	قربت: نزدیکی - غربت: دوری، تنهایی	<p>۲</p>
گروه‌های شش‌گانه گزینش املائی (اهمیت املائی)	(ع/ء)، (ت/ط)، (ث/س/ص)، (ح/ه)، (ذ/ز/ض/ظ)، (غ/ق)					
کلمات هم‌آوا	قربت: نزدیکی - غربت: دوری، تنهایی					
<p>۱</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو </p> <p>الف: ارقند: ارغند (۰/۵) (درس ۵) ب: هد: حد (۰/۵) (درس ۲)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی </p> <p>در این تپ از سؤالات، اغلب واژه‌هایی انتخاب می‌شوند که یا اهمیت املائی دارند یا هم‌آوا. بهتر است واژه‌های مهم املائی هر درس را برای خود فهرست کنید و در طول سال تحصیلی آن‌ها را به دقت بخوانید.</p>	<p>۴</p>				
<p>۰/۷۵</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو </p> <p>الف: درست (۰/۲۵) ب: نادرست (۰/۲۵) ج: درست (۰/۲۵) (درس ۳)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق‌تر </p> <p>الف: «غربت» (دوری) با «قربت» (نزدیکی) هم‌آواست.</p> <p>ب: «اما» حرف ربط هم‌پایه‌ساز است و جمله مرکب نمی‌سازد؛ بنابراین در بیت مذکور جملات پایه و پیرو نداریم.</p> <p>ج: اگر مصراع اول را معنی کنیم، فعل «برد» تبدیل به «می‌برد» می‌شود؛ بنابراین فعل مضارع اخباری است. در گذشته گاهی «می» از ابتدای فعل مضارع اخباری حذف می‌شد.</p> <p>«به تخت مصرم» یعنی بر تخت مصر هستیم که «م» در آن مخفف فعل اسنادی است.</p> <p style="text-align: right;">۲۰ شو: حروف ربط </p> <p>برای پیوند دادن جملات به هم، به حروفی نیازمندیم که به آن‌ها «حروف ربط» یا «پیوند» می‌گوییم.</p> <p>حروف ربط (پیوند) دو نوع هستند: ۱. پیوند وابسته‌ساز ۲. پیوند هم‌پایه‌ساز</p> <p>۱. پیوندهای وابسته‌ساز که جمله‌های مرکب را پدید می‌آورند عبارت‌اند از: که، تا، اگر، اگرچه، چون، وقتی، وقتی‌که، زیرا، زیرا که و ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را • تا چشم بشر نبیندت روی • دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را • بنهفته به ابر چهر دل‌بند <p>هر جمله مرکب از یک جمله هسته (پایه) و یک یا چند جمله وابسته (پیرو) تشکیل می‌شود. جمله‌ای که در آن پیوند (حرف ربط) وابسته‌ساز وجود دارد، جمله وابسته است؛ مثلاً در بیت نخست «عشق چون آید» جمله وابسته و «برد هوش دل فرزانه را» جمله هسته است.</p>	<p>۵</p>				

نکته: گاهی حرف ربط وابسته‌ساز با کلمه دیگری ترکیب می‌شود یا مخفف آن در جمله به کار می‌رود. هنگام تشخیص این حروف، باید به این نکته دقت کرد. مثال‌های این پدیده عبارت‌اند از: کاو (که او)، کز (که از)، کان (که آن)، کاین (که این)، ار (اگر)، گر (اگر)، ور (و اگر).
 • مرغان قفس را المی باشد و شوقی
 • امروز یقین شد که تو محبوب جهانی
 ۲. حروف پیوند هم‌پایه‌ساز عبارت‌اند از: و، یا، اما، ولی، لیک، ولیکن و مترادف‌های آن‌ها.
 • خوش است نام تو بردن ولی دریغ بود
 • تن ز جان و جان ز تن مستور نیست
نکته مهم: در جملاتی که حرف پیوند هم‌پایه‌ساز در آن‌ها وجود دارد، هسته و وابسته (پایه و پیرو) نداریم.

انواع «م»

۱. مخفف فعل اسنادی «هستم». مثال:
 • چون رود امیدوارم، بی‌تابم و بی‌قرارم (چون رود امیدوار هستم، بی‌تاب هستم و بی‌قرار هستم)
 ۲. شناسه فعل: در این حالت «م» به فعل می‌چسبد و نشانه اول شخص مفرد بودن فعل است. مثال:
 • همّت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد
 در این بیت «م» در انتهای فعل «می‌طلبم» شناسه است؛ زیرا نشان‌دهنده این است که فعل اول شخص مفرد است: من می‌طلبم.
 ۳. ضمیر پیوسته: اگر «م» به اسم، حرف یا فعل بچسبد، می‌تواند ضمیر پیوسته باشد؛ اما به هیچ وجه شناسه نخواهد بود.
 • باز آن که در هوایت خاموشی جنونم
 «م» در این بیت ضمیر پیوسته است: خاموشی جنون من.
 اگر «م» به فعل بچسبد و فعل اول شخص نباشد (نهادش اول شخص نباشد)، حتماً «م» ضمیر پیوسته است:
 • یکی عابد از پارسایان کوی
 در این بیت «م» در «آموختم» نقش دستوری متمم دارد: شستن دست و روی را به من آموخت.

فعل مضارع

فعل مضارع به سه دسته تقسیم می‌شود:

۱. مضارع اخباری: می + بن مضارع + شناسه

- زهره سازی خوش نمی‌سازد مگر عودش بسوخت کس ندارد ذوق مستی می‌گساران را چه شد؟
 در گذشته برای ساخت مضارع اخباری از ساختار «بن مضارع + شناسه» هم استفاده می‌شد:
 • لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید
 می‌گوید

• بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟

می‌کنی

نکته: فعل‌های «است»، «هست» و «نیست» مضارع اخباری هستند.

• گفت والی از کجا در خانه خمار نیست؟

• گر در سرت هوای وصال است حافظا

۲. مضارع التزامی: ب + بن مضارع + شناسه

- سخنی که نیست طاقت که ز خویشتن بیوشم
 در گذشته گاهی مضارع التزامی بدون نشانه «ب» به کار می‌رفت که باید از روی معنی جمله به آن پی‌برد.
 • گر نور عشق حق به دل و جانست اوفتد
 بیفتد

• خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد

بشود

۳. مضارع مستمر: دار + شناسه (م، ی، د، یم، ید، ند) + مضارع اخباری

از شوق شنیدن این خبر، دارم بال می‌زنم: دارم می‌زنم.

مصحح شو

الف: قلب زمین (۰/۲۵) (درس ۵)   ب: فعل کمکی «ای» بعد از «نموده» (۰/۲۵) (درس ۵)

سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه

	<p>نقشه نهایی </p> <p>گاهی فعل کمکی در فعل‌های ماضی نقلی، ماضی بعید و ماضی التزامی حذف می‌شود. از آنجا که حذف فعل در درس «دماوندیه» زیاد است، همه حذف‌ها را در این بخش تحلیل می‌کنیم:</p> <ul style="list-style-type: none"> ای گنبد گیتی ای دماوند: همیشه در منادا حذف فعل به قرینه معنایی وجود دارد. ز آهن به میان یکی کمر بند: حذف فعل «دارد» در پایان مصراع اول و دوم به قرینه معنایی بنهفته به ابر، چهر دل بند: حذف فعل کمکی «ای» در فعل ماضی نقلی «بنهفته» با اختر سعد کرده پیوند: حذف فعل کمکی «ای» در فعل‌های ماضی نقلی «بسته» و «کرده» به قرینه معنایی از درد ورم نموده یک چند: حذف فعل کمکی «ای» در «نموده» به قرینه معنایی سوزد جانت، به جانت سوگند - حذف فعل «می‌خورم» بعد از «به جانت سوگند» به قرینه معنایی این پنذ سیاه‌بخت فرزند - حذف فعل در منادا به قرینه معنایی <p>گروه اسمی و ترکیب‌های اضافی و وصفی </p> <p>یک گروه اسمی از یک «هسته» و یک یا چند «وابسته» تشکیل شده است. وابسته‌ها دو گونه‌اند: بعضی از وابسته‌ها قبل از هسته قرار می‌گیرند که به آن‌ها «وابسته‌های پیشین» می‌گویند و بعضی‌ها بعد از هسته می‌آیند که آن‌ها را «وابسته‌های پسین» می‌نامند. صفت‌ها هم وابسته پیشین و هم پسین هستند و مضاف‌الیه جزو وابسته‌های پسین است.</p> <ul style="list-style-type: none"> اگر بعد از اسمی نقش‌نمای کسره بیاید، کلمه بعد از آن صفت یا مضاف‌الیه است. مجموع مضاف و مضاف‌الیه را «ترکیب اضافی» می‌گویند. در دفتر زمانه فتد نامش از قلم گر در سرت هوای وصال است حافظا اگر یک صفت بعد از یک اسم بیاید و بین این دو کسره قرار گیرد، صفت بیانی است و به مجموع آن‌ها «ترکیب وصفی» می‌گویند. زین بی‌خردان سفله بستان گویند روی سرخ تو سعدی چه زرد کرد؟ گاهی بین مضاف و مضاف‌الیه ترکیب اضافی یا بعد از مضاف‌الیه آن، یک صفت بیانی قرار می‌گیرد. در این حالت به‌ازای هر صفت با یک ترکیب وصفی و به‌ازای هر مضاف‌الیه با یک ترکیب اضافی روبه‌رویم. مثال: تو قلب فسرده زمینی: قلب فسرده: ترکیب وصفی / قلب زمین: ترکیب اضافی تو مشت درشت روزگاری: مشت درشت: ترکیب وصفی / مشت روزگار: ترکیب اضافی داد دل مردم خردمند: داد دل: ترکیب اضافی / دل مردم: ترکیب اضافی / مردم خردمند: ترکیب وصفی 	
۰/۲۵	<p>مصطح شو </p> <p>«ب» (۰/۲۵) (درس ۵)</p> <p>بررسی دقیق‌تر </p> <p>الف: تو مشت درشت روزگار هستی: مسند ب: از خشم بر فلک مشت [را] نواخت: مفعول ← واژه «مشت» در گزینه «ب»، «مفعول» است و شاعر از شیوه بلاغی بهره گرفته است. ج: تو مشت روزگار نیستی: مسند د: ای مشت زمین: منادا</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۷
۰/۱۵	<p>مصطح شو </p> <p>الف: هفت جمله (۰/۲۵) (درس ۶) ب: فعل امر (۰/۲۵) (درس ۶)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p>	۸

	<p style="text-align: right;">بررسی دقیق‌تر </p> <p>الف: تعداد جمله: روزها گر رفت / گو / رو / باک نیست / تو بمان / ای آنکه / جز تو پاک نیست ب: «رو» جمله سوم است. این کلمه فعل امر از مصدر «رفتن» است.</p> <p style="text-align: center;">برای شمارش تعداد جمله به موارد زیر توجه کنید: </p> <p>۱. هر فعل نشان‌دهنده وجود یک جمله است. مثلاً در بیت: آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم وجود سه فعل «کردیم»، «کرد» و «است» نشان‌دهنده این است که این بیت سه جمله دارد. یا بیت: در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هرکس که فکر جامعه را محترم نداشت دو جمله دارد؛ زیرا دو فعل «نیست» و «نداشت» در بیت دیده می‌شود.</p> <p>۲. فعل‌هایی را که به قرینه لفظی و معنایی حذف می‌شوند، باید یک جمله در نظر گرفت. زلف او دام است و خالش دانه آن دام و من در این بیت، دو فعل «است» و «افتاده‌ام» وجود دارد. پس با دو جمله روبه‌رویم. اما با کمی دقت متوجه می‌شویم که فعل «است» بعد از «دام» به قرینه لفظی حذف شده است (خالش دانه آن دام است)؛ پس این بیت سه جمله دارد.</p> <p>۳. منادا یک جمله است، حتی اگر حذف شده باشد. ای مشت زمین بر آسمان شو بیت سه جمله دارد.</p> <p>گاهی منادا محذوف است که حرف ندا در تشخیص منادای محذوف راهگشاست. در بیت زیر، منادا بعد از حرف ندا در آغاز بیت حذف شده است: ای مهربان‌تر از برگ، در بوسه‌های باران بیداری ستاره در چشم جویباران ۴. شبه‌جمله‌ها یک جمله‌اند. مثلاً در بیت زیر، «آه» یک جمله است: گفتم آه از دل دیوانه حافظ بی تو زیر لب خنده‌زنان گفت که دیوانه کیست؟</p>	
<p>۱/۲۵</p>	<p style="text-align: right;">مصحح شو </p> <p>الف: حرف اضافه به معنی «در» (۰/۲۵) ب: مزینان (۰/۲۵) بدل (۰/۲۵) ج: کودکی (۰/۲۵) مضاف‌الیه مضاف‌الیه (۰/۲۵) (درس ۹)</p> <p style="text-align: center;">سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۳ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">الف: انواع «را» </p> <p>۱. مفعولی: بعد از مفعول می‌آید؛ مثل «هرکه دید آن سرو سیم‌اندام را». ۲. حرف اضافه: به جای حروف اضافه‌ای چون «از»، «در»، «برای»، «بر» و «به» می‌نشیند. مثل «با به لطف بگو آن غزال رعنا را» (به آن غزال رعنا). ۳. فک اضافه: اگر یک ترکیب اضافی را از حالت اضافی خارج کنند و حرف «را» جانشین کسره اضافه شود، «فک اضافه» رخ داده است. اغلب حرف «را» به جای کسره مضاف بعد از مضاف‌الیه قرار می‌گیرد و در این صورت، مضاف‌الیه پیش از مضاف می‌آید. مثال: فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو در اندازیم (سقف فلک را بشکافیم).</p> <p style="text-align: right;">ب: نقش‌های تبعی </p> <p>منظور از نقش تبعی آن است که یک اسم از نظر نقش، تابع نقش اسم قبل از خود باشد. نقش‌های تبعی سه دسته‌اند: ۱. معطوف: هر اسمی که بعد از «و» عطف بیاید، «معطوف» نامیده می‌شود؛ مثل «بی‌خوابی بوی گل و ریحان‌ها». ۲. بدل: بدل اسمی است که برای توضیح اسم قبل از خود می‌آید. نشانه بدل این است که اگر آن را حذف کنیم، خلی در معنای جمله به وجود نمی‌آید. مثال: من خود به چشم خویشتم دیدم که جانم می‌رود. در بیشتر موارد بدل در میان دو ویرگول (،) قرار می‌گیرد. مثل: سعدی، بزرگ‌ترین شاعر ایرانی، بوستان را سرود. ۳. تکرار: در تکرار، یک واژه با حفظ نقش در جمله (عمدتاً بعد از فعل) تکرار می‌شود؛ مثل «لطف کن لطف که بیگانه شود حلقه‌به‌گوش».</p>	<p>۹</p>

	<p style="text-align: right;">مصّحح شو </p> <p>الف: هر کدام، یک طبق پر از خاک کرده‌اند. (۰/۲۵)</p> <p>ب: او (۰/۲۵) ناپلئون (۰/۲۵) (درس ۸)</p> <p style="text-align: center;">سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p> <p>الف: مسند کلمه یا گروهی از کلمات است که فعل اسنادی به آن نیاز دارد. فعل‌های اسنادی دو گونه‌اند:</p> <p>۱. فعل‌های گروه اول عبارت‌اند از: بودن (در شکل‌های مختلف آن مثل «است»، «نیست»، «بود»، «باد»، «بود»، «باشد» و...)، شدن، گشتن و گردیدن.</p> <p>دل صنوبری‌ام همچو بید لِرزان است ز حسرت قد و بالای چون صنوبر دوست</p> <p style="text-align: center;">مسند</p> <p>من اگر کامروا گشتم و مشفق چه عجب مستحق بودم و این‌ها به زکاتم دادند</p> <p style="text-align: center;">مسند مسند مسند</p> <p>نکته: فعل‌های شکل‌های مختلف مصدر «بودن» در معنای «وجود داشتن» (و در افعال منفی، «وجود نداشتن») غیراسنادی‌اند. فعل‌هایی از مصدرهای «گشتن» و «گردیدن» در معنای «چرخیدن» و «جست‌وجو کردن» غیراسنادی‌اند. فعل‌هایی از مصدر «شدن» در معنای «رفتن» غیراسنادی‌اند.</p> <p>برای تشخیص اسنادی بودن یک فعل کافی است که از آن بپرسیم «چه چیزی / چه کسی چگونه است؟». در پاسخ «چه چیزی / چه کسی» نهاد را می‌یابیم و در پاسخ «چگونه»، مسند را.</p> <p>۲. فعل‌های گروه دوم عبارت‌اند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «گردانیدن» و فعل‌های هم‌معنی آن؛ مثل «نمودن»، «کردن» و «ساختن». • «نامیدن» و فعل‌های هم‌معنی آن؛ مثل «خواندن»، «گفتن»، «صدا کردن» و «صدا زدن». • «شمردن» و فعل‌های هم‌معنی آن؛ مثل «به شمار آوردن» و «به حساب آوردن». • «پنداشتن» و فعل‌های هم‌معنی آن؛ مثل «دیدن»، «دانستن» و «یافتن». <p>این فعل‌ها در جملاتی به کار می‌روند که چهار جزء داشته باشند و معمولاً قبل از مسند مفعول قرار می‌گیرد.</p> <p>• خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد</p> <p style="text-align: center;">نهاد + مفعول مسند فعل</p> <p>• مس خود را به دو پیمانۀ طلا گردانید</p> <p style="text-align: center;">مفعول مسند فعل</p> <p>همهٔ جملات چهارجزئی مفعولی - مسندی را می‌توان به جملات سه‌جزئی مسندی تبدیل کرد:</p> <p>مردم او را شیخ‌الرئیس نامیدند: او شیخ‌الرئیس است.</p> <p>توجه: در برخی از جمله‌ها، «مسند» همراه با «متمم» به کار می‌رود. کاربرد چنین جمله‌هایی در زبان فارسی اندک است. این نوع جمله‌ها با فعل‌های «لقب دادن» و «گفتن» ساخته می‌شود.</p> <p>• مردم محله به او قهرمان می‌گویند.</p> <p style="text-align: center;">نهاد متمم مسند فعل</p> <p>ب: ضمیر کلمه‌ای است که جانشین اسم می‌شود. مثلاً ضمیر «او» در عبارت زیر، جانشین «معلم شریف» است:</p> <p>۱. ضمیر جدا: من، تو، او، ما، شما، ایشان</p> <p>۲. ضمیر پیوسته: مـ ت، مـ ش، مـ ی، مـ تان، مـ شان</p> <p>اسمی که ضمیر به جای آن می‌نشیند، مرجع ضمیر است. در جملهٔ بالا «معلم شریف» مرجع ضمیر «او» است.</p>	<p style="text-align: center;">۱۰</p>
<p style="text-align: center;">۱</p>	<p style="text-align: right;">مصّحح شو </p> <p>الف: استعاره (۰/۲۵) (درس ۵)</p> <p>ب: کنایه (۰/۲۵) (درس ۲)</p> <p>ج: تضمین (۰/۲۵) (درس ۹)</p> <p>د: استعاره یا تشخیص (۰/۲۵) (درس ۹)</p> <p style="text-align: center;">سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۴ دقیقه </p>	<p style="text-align: center;">۱۱</p>

بررسی دقیق‌تر

الف: «ورم» استعاره از «قله دماوند» است.
 ب: بیدار در دو معنا پذیرفتنی است: ۱- آگاه و هشیار ۲- متضاد «خوابیده»
 ج: در این عبارت دکتر شریعتی بخشی از بیتی از حافظ را تضمین نموده است:
 گوهرِ مخزنِ اسرار همان است که بود. حُقهٔ مهرِ بدان مُهر و نشان است که بود
 د: «حلقومِ چاه» اضافهٔ استعاری (استعاره یا تشخیص) است. چاه به انسان مانند شده است و در ادامه، مشبّه‌به که انسان باشد، حذف شده؛ اما شاعر یک نشانهٔ واضح از مشبّه‌به محذوف آورده است تا بتوان به راحتی به مشبّه‌به محذوف پی برد.

۲۰ شو: استعاره و انواع آن

استعاره را می‌توان تشبیهی دانست که تنها «مشبه» یا «مشبه‌به» آن ذکر می‌شود.
 • ما ز آغاز و ز انجام جهان بی‌خبریم اول و آخر این کهنه کتاب افتاده است
 «کهنه کتاب» استعاره از جهان است. جهان (مشبه) به کتاب (مشبه‌به) تشبیه شده است. شاعر مشبه را حذف کرده و مشبه‌به را در بیت آورده است. ما باید مشبه را حدس بزنیم تا بتوانیم مفهوم استعاره را دریابیم.
 در نوع دیگری از استعاره، همهٔ ارکان تشبیه حذف می‌شود و تنها مشبه باقی می‌ماند؛ اما برای اینکه مخاطب متوجه این استعاره شود، یکی از ویژگی‌های مشبه‌به هم در جمله می‌آید.
 • مهرش به جان می‌کاشتم تا بر دهد مهر و وفا در دلم می‌داشتم کآخر دواى من شود
 مهر کاشتنی نیست. مهر به درخت تشبیه شده است؛ اما شاعر کاشتن را که ویژگی درخت است، به‌عنوان قرینه در بیت آورده است. از آنجا که درس پنجم از نظر آرایهٔ استعاره بسیار مهم است و اغلب از آن در آزمون‌های نهایی سؤال طرح می‌شود، به همهٔ استعاره‌های موجود در این درس می‌پردازیم:

- ای دیو سپید پای‌دربند
- ای گنبد گیتی ای دماوند
- دیو سپید: استعاره از کوه دماوند
- گنبد گیتی: استعاره از دماوند
- ای دماوند: تشخیص (استعارهٔ مکنیه)
- از سیم به سر یکی گله‌خود
- ز آهن به میان یکی کمر بند
- سیم: استعاره از برف
- کمر بند آهنین: استعاره از صخره‌های محکم دامنهٔ کوه
- تا واره‌ی از دم ستوران
- وین مردم نحس دیوماند،
- ستوران: استعاره از انسان‌های کم‌فهم و نادان
- با شیر سپهر بسته پیمان
- با اختر سعد کرده پیوند
- شیر سپهر: استعاره از خورشید
- چون گشت زمین ز جور گردون
- سرد و سیه و خموش و آوند،
- جور گردون: تشخیص (استعارهٔ مکنیه)
- تو مشتی درشت روزگاری
- از گردش قرن‌ها پس‌افکند
- مشتی روزگار: تشخیص (استعارهٔ مکنیه)
- ای مشتی زمین بر آسمان شو
- بر وی بنواز ضربتی چند
- مشتی زمین: تشخیص (استعارهٔ مکنیه)
- تو قلب فسردهٔ زمینی
- از درد، ورم نموده یک چند
- قلب زمین: تشخیص (استعارهٔ مکنیه)
- تا درد و ورم فرونشیند
- کافور بر آن ضما د کردند
- ورم: استعاره از برآمدگی کوه
- کافور: استعاره از برف
- شو منفجر ای دل زمانه
- وان آتش خود نهفته مپسند
- آتش: استعاره از خشم و غضب
- دل زمانه: استعاره از دماوند + تشخیص (استعارهٔ مکنیه)
- پنهان مکن آتش درون را
- زین سوخته‌جان شنو یکی پند
- آتش: استعاره از خشم
- آتش: استعاره از خشم و اعتراض
- آتش: استعاره از خشم و اعتراض
- سوزد جانت، به جانت سوگند

	<p>ای مادر سرسپید، بشنو مادر سرسپید: استعاره از دماوند</p> <p>برکش ز سر این سپید معجر سپید معجر: استعاره از برف</p> <p>برگن ز بن این بنا که باید این بنا: استعاره از ظلم و ستم</p> <p>کنایه</p> <p>کنایه در لغت به معنای «پوشیده سخن گفتن» است؛ اما در اصطلاح ادبی، واژه یا عبارتی است که دارای دو معنی دور و نزدیک باشد و مراد گوینده معنای ظاهری و نزدیک آن نباشد.</p> <p>برخی از کنایه‌های مهم درس‌های اول تا ششم</p> <p>پرده دریدن: بی‌آبرو کردن یا آشکار شدن سر به جیب فروبردن: تفکر کردن دست از چیزی شستن: ترک کردن نام از قلم افتادن: فراموش شدن جام از می تهی بودن: اندوهگین بودن سیاه‌بخت: بدبخت و بدشانس سیر شدن: کنایه از بیزار شدن پخته: کنایه از باتجربه</p> <p>عذر به درگاه خدا آوردن: توبه کردن دامن از دست رفتن: بی‌اختیار شدن غرقه به خون شدن: به شهادت رسیدن جیب از مال تهی بودن: تنگدستی سوخته‌جان: دردمند بی‌گاه شدن روزها: کنایه از سپری شدن عمر کم از کفن بودن: بی‌ارزش شدن خام: کنایه از بی‌تجربه</p>	
۰/۱۵	<p>مصحح شو</p> <p>الف: برای اینکه چشم بشر آن را نبیند. (۰/۲۵) (درس ۵) ب: استعاره (۰/۲۵) (درس ۱ و ۳)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه</p> <p>بررسی دقیق‌تر</p> <p>الف: آوردن دلیل شاعرانه و هنری برای یک امر در ادبیات، آرایه حسن‌تعلیل را شکل می‌دهد. در این بیت هم شاعر برای پنهان شدن کوه پشت ابرها دلیلی آورده است که منطقی نیست؛ اما ذهن خواننده به‌خاطر زیبایی این دلیل، آن را می‌پذیرد. ب: در عبارت مذکور «فرش زمردین» استعاره از «سبزه» است و در بیت داده‌شده «آتش درون» استعاره از «خشم و اعتراض» است.</p>	۱۲
۰/۷۵	<p>مصحح شو</p> <p>الف: «۲» یا ایهام (۰/۲۵) (درس ۷) ب: «۳» یا حسن‌تعلیل (۰/۲۵) (درس ۸) ج: «۴» یا جناس تام (۰/۲۵) (درس ۸)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۳ دقیقه</p> <p>بررسی دقیق‌تر</p> <p>الف: واژه «سودا» ایهام دارد: ۱- فکر و خیال ۲- تجارت و معامله ب: بیت حسن‌تعلیل دارد؛ زیرا شاعر علت نام‌گذاری مرداد و دی را امید و ناامیدی ما دانسته است. ج: «کی» (لقب پادشاهان کیانی) در مصراع اول و «کی» (چه وقت) در مصراع دوم جناس همسان یا تام دارند.</p>	۱۳
۰/۲۵	<p>مصحح شو</p> <p>عاشق حقیقی (۰/۲۵) (درس ۷)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه</p>	۱۴

<p>۰/۵</p>	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>بیت «الف» (۰/۲۵)، مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است. یا هریک از دو مصراع، استقلال معنایی و نحوی دارند. (یک مورد کافی است) (۰/۲۵) (درس ۶)</p> <p style="text-align: center;">سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">۲۰ شو: اسلوب معادله </p> <p>اگر شاعر مفهوم یک مصراع را در مصراع بعد به گونه‌ای تشبیهی و تمثیلی بیان کند، آرایه «اسلوب معادله» به کار برده است. دلیل این بیان دوباره به شیوه‌ای دیگر، تأکید بر یک مفهوم و زیبایی‌آفرینی است. به عبارت دیگر، مصراع دوم مصداق، نمونه و مثالی برای مصراع اول است؛ یعنی شاعر در مصراع اول مطلبی را بیان می‌کند و در مصراع دوم برای اثبات سخن خود، با آوردن مثال و نمونه‌ای آن را گسترش می‌دهد. مثلاً در بیت زیر:</p> <p>سعدي از سرزنش غير نترسد هيهات غرقه در نیل چه اندیشه کند باران را شاعر در مصراع اول می‌گوید «سعدي از سرزنش ديگران هرگز نمی‌ترسد»، سپس برای اثبات این سخن در مصراع دوم یک نمونه و مصداق می‌آورد و می‌گوید «کسی که در نیل در حال غرق شدن است، از باران نمی‌ترسد».</p> <p>عشق چون آيد برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را همان‌طور که دزد دانا اول چراغ خانه را خاموش می‌کند، عشق نیز ابتدا هوش دل فرزانه را از بین می‌برد.</p> <p>عيب پاكان زود بر مردم هويدا می‌شود موی اندر شیر خالص زود پیدا می‌شود همان‌طور که موی در شیر خالص زود پیدا می‌شود، عیب پاکان هم زود خود را نشان می‌دهد.</p> <p style="text-align: right;">برای ایجاد این آرایه چند شرط لازم است:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. بتوان بدون ایجاد خلل در ساختار بیت، جای دو مصراع را عوض کرد. ۲. بتوان بین دو مصراع عبارت «همان‌طور که» قرار داد. ۳. مصراع دوم مصداق یا مثالی برای مصراع اول باشد. ۴. بین دو مصراع هیچ‌گونه ارتباط نحوی نباشد؛ یعنی هر مصراع جمله‌ای کامل باشد که به مصراع دیگر ارتباطی پیدا نمی‌کند. 	<p>۱۵</p>
<p>۰/۵</p>	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>فیه‌مافیہ: مولوی (۰/۲۵) (درس ۶) فی حقیقة العشق: شهاب‌الدین سهروردی (۰/۲۵) (درس ۷)</p> <p style="text-align: center;">سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p>	<p>۱۶</p>
<p>۰/۵</p>	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>الف: محمدتقی بهار (۰/۲۵) ب: احمد عربلو (۰/۲۵) (درس ۵)</p> <p style="text-align: center;">سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">نقشه نهایی: برای بخش تاریخ ادبیات، یادگیری موارد زیر ضروری است: </p> <ul style="list-style-type: none"> • نام نویسنده و عنوان کتاب‌هایی که در پایان درس‌ها آمده است. • نام سراینده شعرهای متن درس (گاهی در شعر یک درس فقط به نام شاعر اشاره شده و عنوان کتاب شاعر نیامده است. در چنین حالتی بهتر است نام شعر و نام شاعر را به خاطر بسپارید؛ مثلاً شعر «دماوندیه» از محمدتقی بهار.) • نظم و نثر بودن آثار ادبی‌ای که بخشی از آن‌ها در درس آمده است. • نام کتاب و نویسنده‌ای که در متن درس به آن اشاره شده است. تاریخ ادبیات درس‌های اول تا نهم • گلستان: سعدی (نثر) • کلیله و دمنه: ترجمه نصرالله منشی (نثر) • مست و هشیار: پروین اعتصامی (نظم) • روایت سنگ‌سازان ۲: عیسی سلمانی لطف‌آبادی (نثر) • دماوندیه: محمدتقی بهار (نظم) • قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو (نثر) 	<p>۱۷</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • نی‌نامه: مولوی (نظم) • مثنوی معنوی: مولوی (نظم) • فیه‌ما فیه: مولوی (نثر) • فی حقیقة‌العشق: شهاب‌الدین سهروردی (نثر) • تمهیدات: عین‌القضات همدانی (نثر) • مثل درخت در شب باران: محمدرضا شفیعی کدکنی (م. سرشک) (نظم) • بینوایان: ویکتور هوگو (نثر) • از پاریز تا پاریس: محمدابراهیم باستانی پاریزی (نثر) • تذکرة‌الاولیا: عطار (نثر) • کویر: علی شریعتی (نثر) • بخارای من ایل من: محمد بهمن‌بیگی (نثر) 	
۰/۵	<p>مصحح شو </p> <p>زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی (۰/۵) (درس ۲)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p> <p>نقشه نهایی </p> <p>یکی از پرکاربردترین سؤالات بخش حفظ شعر به این شکل است که طراح مصراع‌ی از شعر را انتخاب می‌کند و دانش‌آموزان باید مصراع دیگر آن بیت را بنویسند.</p>	۱۸
۰/۲۵	<p>مصحح شو </p> <p>«الف» یا بیداری ستاره در چشم جویباران (۰/۲۵) (درس ۷)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۱۹
۰/۲۵	<p>مصحح شو </p> <p>باز آ که در هوایت خاموشی جنونم (۰/۲۵) (درس ۷)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۲۰
۰/۵	<p>مصحح شو </p> <p>الف: فساد و ریاکاری حاکمان (۰/۲۵) (درس ۲) ب: توصیه به قیام و مبارزه علیه بیدادگری (۰/۲۵) (درس ۳)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p> <p>نقشه نهایی </p> <p>بهترین شبیه برای دریافت و درک مفهوم بیت، معنی کردن آن در ذهن است. البته باید در این کار سرعت عمل داشت تا وقت زیادی صرف نشود.</p> <p>معنی بیت الف: گفت خانه والی نزدیک است آنجا برویم. گفت از کجا معلوم والی در میخانه نباشد؟ (والی که باید مظهر مبارزه با ناهنجاری باشد، خودش شب‌ها به میخانه می‌رود؛ پس متوجه می‌شویم که این والی فاسد و ریاکار است.)</p> <p>معنی بیت ب: ای دل، چرا ساکتی؟ چرا مثل خُم شراب نمی‌جوشی؟ رازها آشکار شد. چرا تو پنهان‌کار هستی؟ (شاعر خواننده را از سکوت پرهیز می‌دارد و دعوت به فریاد می‌کند. با توجه به اینکه این بیت در قلمرو فکری درس پنجم آمده است و متن درس پنجم درباره دعوت به قیام و مبارزه است، می‌توان دریافت که محتوای این بیت هم توصیه به قیام و اعتراض است.)</p> <p>نکته طلایی </p> <p>در پاسخ به سؤالات درک مطلب فقط به ابیات متن درس اکتفا نکنید، بلکه بیت‌ها و عبارات قلمرو فکری کارگاه متن پژوهی را هم به‌دقت بررسی کنید. بیت «ب» در همین سؤال از قلمرو فکری درس پنجم انتخاب شده است؛ بنابراین دانش‌آموز نه‌تنها باید با مفهوم کلی ابیات و عبارات متن درس آشنایی داشته باشد، بلکه به قلمرو فکری هم باید توجه کند.</p>	۲۱

۰/۷۵	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>الف: وجود عاشق از عشق است (۰/۲۵) (درس ۷) ب: از چاله به چاه افتادن (۰/۲۵) (درس ۸)</p> <p>ج: زیرا همان تأثیری را که شعر و چنگ رودکی بر امیر سامانی داشت و سبب بازگشت او به وطنش شد، نامهٔ برادر نیز نویسندهٔ این متن را ترغیب کرد تا به زادگاهش برگردد. (۰/۲۵) (درس ۹)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۴ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">نقشهٔ نهایی </p> <p>عبارت سوم از روان‌خوانی درس نهم (بوی جوی مولیان) انتخاب شده است. توضیح آن که امیر سامانی وقتی چند سال در هرات ماند و قصد بازگشت به بخارا نکرد، درباریان دست به دامان رودکی شدند. این شاعر قصیده‌ای با مطلع «بوی جوی مولیان آید همی» سرود و آن را حین نواختن چنگ برای امیر سامانی خواند. این پادشاه آن قدر تحت تأثیر قرار گرفت که با پای پیاده به سمت بخارا حرکت کرد. در این عبارت آمده که نامهٔ برادر که از ایل بهمن رسید، آن‌چنان مانند شعر رودکی در من تأثیر گذاشت که مثل امیر سامانی قصد بازگشت به وطن کردم.</p>	۲۲
۰/۲۵	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>هرکس به اندازهٔ فهم خود اسرار عشق را خواهد شناخت. (۰/۲۵) (درس ۶)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">بررسی دقیق‌تر </p> <p>معنی بیت الف: هرکسی در حدّ فهم و گمان خود با من همراه شد؛ اما حقیقت حال مرا درنیافت.</p> <p>معنی بیت ب: در راه عشق کسی محرم راز من نشد. چون هرکس طبق فکر خود در مورد من گمان و خیالی دارد. با توجه به معانی دو بیت متوجه می‌شویم که در هردو مورد، شاعر به این نکته تأکید دارد هرکسی به اندازهٔ فهم و درک خود، عشق را می‌شناسد و ظرفیت وجودی افراد متفاوت است.</p>	۲۳
۱	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>الف: «۴» یا پرهیز از ریاکاری (۰/۲۵) (درس ۲) ب: «۵» یا توصیه به ظلم‌ستیزی (۰/۲۵) (درس ۵)</p> <p>ج: «۱» یا شوق بی‌پایان عاشق (۰/۲۵) (درس ۶) د: «۲» یا لزوم انتخاب راهنما (۰/۲۵) (درس ۸۹)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p>	۲۴
۰/۱۵	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>الف: «به او توسّل کند» یا «از او یاری بخواهد» (۰/۲۵) (درس ۶) ب: توقف کوتاهی داشتیم. (۰/۲۵) (درس ۸)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۲۵
۰/۷۵	<p style="text-align: right;">مصّحّ شو </p> <p>الف: جاودانگی عشق (۰/۲۵) (درس ۷) ب: بیگانه‌ستیزی (۰/۲۵) (درس ۳)</p> <p>ج: کمال‌بخشی عشق (۰/۲۵) (درس ۲)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۲ دقیقه </p> <p style="text-align: right;">نقشهٔ نهایی </p> <p>یکی از سوالات پرکاربرد درک مطلب، آوردن تعدادی مفهوم به همراه چند بیت است که دانش‌آموز باید مفهوم مناسب را برای هر بیت انتخاب کند. با معنی کردن ابیات در ذهن می‌توان مفاهیم اصلی بیت را دریافت.</p>	۲۶

	<p>نکته طلایی </p> <p>گاهی در هر بیت کلماتی وجود دارد که با آن می‌توان به مفهوم اصلی بیت پی‌برد. البته این شگرد نیاز به تمرین و دقت فراوان دارد. مثلاً در همین سؤال، در بیت «الف» کلمات «ماند» و «باقی‌است» ماندگاری و جاویدان بودن را به ذهن القا می‌کنند. همچنین در بیت دوم، واژه «اجانب» به معنی «بیگانگان» به ما در دریافت مفهوم بیگانه‌ستیزی کمک می‌کند. همچنین واژه «عشق» و عبارت «خوب‌تر از آفتاب فلک» ما را به مفهوم کمال‌بخشی عشق راهنمایی می‌کنند.</p>	
۰/۲۵	<p>مصّحح شو </p> <p>منظور شاعر کوه دماوند است که بر قلّه آن برف نشسته است. (۰/۲۵) (درس ۵)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p> <p>نقشه نهایی </p> <p>بیت از درس پنجم یعنی «دماوندیه» انتخاب شده است. این درس پر از استعاره‌های گوناگون است. با شناخت کافی از مفهوم کلی درس، به آسانی می‌توان دریافت که «مادر سرسپید» استعاره از «کوه دماوند» است.</p>	۲۷
۰/۱۵	<p>مصّحح شو </p> <p>کسی می‌تواند عاشق شود (۰/۲۵) که به فکر خود نباشد. (۰/۲۵) (درس ۷)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۲۸
۰/۱۵	<p>مصّحح شو </p> <p>ستاره‌ها مثل الماس درخشیدند (۰/۲۵) و ستاره پروین طلوع کرد. (۰/۲۵) (درس ۹)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۲۹
۰/۱۵	<p>مصّحح شو </p> <p>به خاطر داشتم که چون به شناخت خدا برسم (۰/۲۵) به‌عنوان هدیه برای دوستان دامنم را پرکنم. (۰/۲۵) (درس ۱)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۳۰
۰/۱۵	<p>مصّحح شو </p> <p>روزگاری بود که مردم دنیا به امپراتوری روم امید داشتند (یا مردم دنیا از روم الگو می‌گرفتند) (۰/۲۵) و از آن می‌ترسیدند (یا تحت فرمان و تسلیم آن بودند). (۰/۲۵) (درس ۸)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۳۱
۰/۱۵	<p>مصّحح شو </p> <p>کسی که به دیدگاه و نظر مردم جامعه احترام نگذارد (۰/۲۵) در نظر خردمندان محترم نیست. (۰/۲۵) (درس ۳)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۳۲
۰/۷۵	<p>مصّحح شو </p> <p>حقّ مردم دانا را (۰/۲۵) از این افراد نادان و پست (۰/۲۵) بگیر. (۰/۲۵) (درس ۵)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۳۳
۰/۷۵	<p>مصّحح شو </p> <p>تنها عاشق (۰/۲۵) محرم عشق است (۰/۲۵) همان‌طور که تنها گوش مشتری سخن است. (۰/۲۵) (درس ۶)</p> <p>سبز بودی یا قرمز؟ بهترین زمان پاسخگویی برای این سوال: ۱ دقیقه </p>	۳۴
۲۰	موفق باشید	